DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING
THE NORWEGIAN PUBLISHERS ASSOCIATION

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 15. april 2011

HØRING NOU 2010:14 LETT Å KOMME TIL ORDE, VANSKELIG Å BLI HØRT – EN MODERNE MEDIESTØTTE

Vi viser til ovennevnte høring med frist for svar 18. april 2011.

Forleggerforeningen er en bransjeorganisasjon for forlag som representerer den vesentlige del av bokomsetningen i Norge. Forleggerforeningen har rundt 90 medlemsforlag. Foreningen tar hånd om fellestiltak og service overfor medlemsforlagene. Forleggerforeningen har inngått normalavtaler med forfatterforeningene og oversetterforeningene, samt Bokavtalen med Bokhandlerforeningen.

Det fremgår av utvalgets mandat og sammensetning at utredningen gjelder mediestøtte, og følgelig er utredningen avgrenset mot bokmarkedet. Forleggerforeningen vil imidlertid avslutningsvis i dette brevet redegjøre for situasjonen i bokbransjen.

Mediestøtteutvalget har foretatt en helhetlig vurdering av bruk av økonomiske virkemidler for mediene. For så vidt gjelder nullsats merverdiavgift på trykt materiale (og lydbøker), så er begrunnelsen for dette tilnærmet identisk for aviser og bøker. I en tid der bokbransjen og mediebransjen står midt i store utfordringer og omstillingskrav, vil vi sterkt advare mot å innføre noen form for moms på papirbøker eller aviser. Den språk- og kulturpolitiske begrunnelsen for nullsatsen er i høyeste grad fortsatt gyldig. Følgelig er vi motstander av "omfordelingsalternativet".

Vi mener dessuten at dagens løsning med nullsats på papir og full sats på elektroniske produkter, ikke er forsvarlig for bøker, og vi kan derfor ikke se at avisbransjen heller vil være tjent med en slik formatdiskriminerende løsning. Fra vårt ståsted vil derfor "flermedialitetsalternativet" (nullsats for papir, lav sats (8 %) for e-produkter) være å foretrekke fremfor de to andre løsningene som er nevnt i NOU'en. Det er viktig at momsen på digitale aviser (og bøker) reduseres slik at forskjellen mellom de ulike publiseringsmetodene ikke blir så stor som i dag. Vi kan imidlertid ikke slutte oss til begrunnelsen til "flermedialitetsalternativet". I pkt 8.2.1 av NOU'en (s. 107, høyre spalte) uttales det:

> *"På grunn av både politiske og juridiske utfordringer ved å etablere nye omsetningsområder utenfor standardsatsene i merverdiavgiftsloven, er det i dette forslaget pragmatisk lagt til grunn at den laveste mva - satsen (8 prosent) innføres for tilsvarende digitale redaksjonelle tjenester. Det vil innebære en vesentlig forbedring i forutsetningene for utvikling og omstilling sammenlignet med dagens situasjon, der*

alle digitale redaksjonelle tjenester har full sats. Det vil være behov for en avgrensning av hvilke digitale redaksjonelle tjenester som skal omfattes av lav sats, der publiseringsregularitet og betydning for formidling av nyheter, samfunnsdebatt og kultur bør stå sentralt."

Vi mener at det kan innføres 0-sats merverdiavgift uten at dette skulle skape uoverkommelige politiske eller juridiske utfordringer. Det er ingen juridiske skranker i EØS-avtalen mot at man innfører 0-sats i Norge. Norge er ikke direkte underlagt EUs mva-direktiv, se vedlegget til NOU'en s. 141, høyre spalte: "*Merverdiavgiftsområdet er ikke omfattet av EØS-avtalen*". Finansdepartementet fremhever imidlertid at Norge er bundet av forbudet mot ulovlig statsstøtte, se f eks s 120, venstre spalte. Til dette svarer Professor Arnesen (se s. 140, venstre spalte):

"*En lavere merverdiavgiftssats for medietjenester enn normalsatsen vil i utgangspunktet ikke være å anse som en statsstøtte*"

"*Det synes etter dette forsvarlig å legge til grunn at lavere merverdiavgiftssatser for medietjenester neppe vil utgjøre statsstøtte med mindre slike lave satser kombineres med momskompensasjon.*"

Resonnementet ovenfor tilsier at nullsats kan innføres for mediebransjen. Vi vil for øvrig slutte oss høringsuttalelsen fra Mediebedriftenes Landsforening som vi har lest gjennom i utkast form.

Avslutningsvis vil vi knytte noen kommentarer til moms i bokbransjen. Nullsats bør innføres for e-bøker, i alle fall for elektronisk bøker som er kommersialisert i elektronisk form samtidig som den gis ut i trykt form, eller elektroniske bøker som gjennom sitt innhold eller sin sammensetning, egner seg til å trykkes uten inkludering av de tilleggselementene som er særegne for den elektroniske utgaven. Dagens konkurranseulempe for e-bøker forsinker etableringen av et bærekraftig marked for elektronisk innhold. Nullsatsen er innført for å stimulere lesingen, det burde ikke innebære at lesing på nye og fremtidsrettede medier blir skadelidende. Vi vil minne om at det norske litterære systemet hviler på en grunnleggende forutsetning: Norge er et lite språkområde med et begrenset marked, men Norge er i verdenstoppen når det gjelder lesing. Dette skyldes i hovedsak at det fra 1960-tallet har vært politisk enighet om å sikre litteraturen gode rammevilkår. Myndighetene har innført støtteordninger for å sikre et litterært mangfold, stimulere skapingen av ny, norsk litteratur og sikre at verdenskulturarven kommer ut i norsk språkdrakt. Litteraturfeltet har vært definert så viktig og særegent at markedsøkonomien alene ikke har fått være enerådende. Bokavtalen og fastprisen har vært og er viktige for spredningen og tilgjengeligheten av den gode litteratur vi har i Norge i dag, Det samme gjelder nullsatsen for merverdi i siste omsetningsledd, og de statlige innkjøpsordningene. Når vi i dag har en ulykksalig avgiftsmessig forskjellsbehandling av papirbøker og e-bøker i Norge, så frykter vi at dette vil kunne undergrave flere tiårs vellykket litteraturpolitikk her til lands.

Vi er inneforstått at de nye e-produktene i en viss grad vil inneholde tilleggselementer som ikke uten videre kan tilbakeføres til papirproduktene. Det kan for eksempel medføre at produkter som litteratur (null sats) og musikk (full sats) smelter sammen i nye typer produkter. Selv med en slik sammensmelting vil det praksis være mulig i avgiftsmessig sammenheng å avgjøre hva som er en e-bok og hva som er musikk. Det er selvfølgelig ikke

slik at bokforlag som gir produkter som har mer til felles med musikk enn litteratur skal kunne fritas for moms i siste omsetningsledd. Det vi ber om er at e-bøker som formidler litteratur på mer eller mindre samme måte som papirbøker, men i et annet format, fritas for moms i siste omsetningsledd.

Advokat Mathias Lilleengen
Den norske Forleggerforening